



ASM Kiviainespalvelu Oy
Kotimäentie 188
04150 Martinkylä

Kivimäen maanlajitus- ja louhintahanke, Sipoo

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista laatima perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (252/2017) (jäljempänä YVA-laki).

1 Hanketiedot

Hankkeen nimi ja sijainti

Kivimäen maanlajitus- ja louhintahanke, Sipoo. Hankkeesta vastaava on ASM Kiviainespalvelu Oy ja heidän konsulttinaan toimii Sitowise Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

ASM Kiviainespalvelu Oy suunnittelee kiviaineksen louhintaa sekä pilaantumattomien ylijäämämaiden vastaanottoa ja läjittämistä Sipoon kunnassa sijaitsevalle kiinteistölle 753-423-8-36. YVA-ohjelmavaiheessa kiinteistönmuodostus oli vielä kesken ja silloin aluetta käsiteltiin määräalana 753-423-8-1-M601. Alue sijaitsee Suomen Metsästäjäliiton (SMY) haulikkoradan välittömässä läheisyydessä ampumaradan eteläpuolella linnuntietä noin 5 km Nikkilän taajama-alueelta kaakkoon. Porvoon kuntaraja sijoittuu alueen itäpuolelle lähelle hankealuetta. Alueen pinta-ala on noin 25 hehtaaria.

YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea toteutusvaihtoehtoa. Vaihtoehdot eroavat toisistaan pääosin täyttömäärän ja täyttöalueiden muotojen osalta. Ennen maa-ainesten vastaanottoa alueelta louhitaan kiviainesta. Kiviaineksen ottaminen tapahtuu osittain samanaikaisesti läjityksen kanssa.

Vaihtoehto VE1

Vaihtoehdossa VE 1 maa-ainesta otetaan yhteensä noin 999 000 m³ltr sisältäen alueelta poistettavat pintamaat. Alueen pohjoisosassa ottomäärä on noin 178 000 m³ltr ja eteläosassa noin 821 000 m³ltr. Arvion mukaan pohjoisosan otto kestää vähintään vuoden ja eteläosan noin kuusi vuotta. Vuosittain otettava kiviaineksen määrä on noin 143 000 m³ltr.

Vaihtoehdossa VE 1 kiinteistön pohjois- ja etelälaidoille läjitetään enintään noin 60 metriin (meren pinnasta) kohoavat täyttömäet, joiden välisellä alueella maanpinta säilyy nykytasossa. Täyttömäen korkeus maanpinnan nykyisestä tasosta on pohjoisosassa noin 23 metriä ja eteläosassa noin 16 metriä. Täyttömäkien yläosat luiskataan kaltevuuteen 1:20 ja reunat kaltevuuteen 1:3.

Täyttöalueiden pinta-ala on yhteensä noin 17,8 ha ja täyttötilavuus yhteensä noin 3,17 miljoonaa m³ltr.

Vaihtoehto VE 2

Vaihtoehdossa VE 2 kiviainesten louhinta vastaa vaihtoehtoa VE 1.

Vaihtoehdossa VE 2 kiinteistön pohjoislaidalle läjitetään enintään noin 50 metriin (meren pinnasta) ja etelälaidalle noin 60 metriin (meren pinnasta) kohoava täyttömäki, joiden välisellä alueella maanpinta säilyy nykytasossa. Täyttömäen korkeus maanpinnan nykyisestä tasosta on alueen pohjoisosassa noin 13 metriä ja eteläosassa noin 16 metriä. Täyttömäkien yläosat luiskataan kaltevuuteen 1:20 ja reunat kaltevuuteen 1:3.

Täyttöalueiden pinta-ala on yhteensä noin 12,7 ha ja täyttötilavuus yhteensä noin 1,8 miljoonaa m³ltr.

Sekä vaihtoehdossa VE 1 että vaihtoehdossa VE 2 aluetta käytetään pilaantumattomien ylijäämämaiden läjitykseen. Maa-ainekset alittavat haitta-ainepitoisuuksiltaan valtioneuvoston asetuksen (214/2007) kynnysarvon tai seudun luonnollisen taustapitoisuuden. Alueelle varataan myös mahdollisuus pienimuotoiseen pilaantumattomien ylijäämämaiden ja kivien sekä louheen käsittelyyn ja välivarastointiin.

Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta

YVA-menettelyssä arvioidaan myös vaikutukset niin sanotulle 0-vaihtoehdolle, jossa hanketta ei toteuteta. Tällöin alueella ei tehdä kiviaineksen ottoa ja maanläjitystä, ja hankealue säilyy sellaisenaan ilman tässä hankkeessa suunniteltuja toimenpiteitä.

0-vaihtoehdossa ylijäämämaat joudutaan ohjaamaan jollekin toiselle maanvastaanottoalueelle. Vaihtoehtoisia maanvastaanottoalueita ei tämän YVA-menettelyn yhteydessä tarkemmin selvitetä.

2 Asian vireilletulo ja käsittely

Hankkeesta vastaava ASM Kiviainespalvelu Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 13.7.2023. Arviointiohjelma oli nähtävillä 24.8.–22.9.2023 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 17.10.2023.

Hankkeesta vastaava toimitti 8.11.2024 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus), joka kuulutettiin 21.11.2024–19.1.2025. Yhteysviranomainen tarkisti arviointiselostuksen riittävyden ja laadun ja katsoi, ettei voi antaa perusteltua päätelmää puutteellisen pintavesivaikutusten arvioinnin vuoksi ja että selostusta on tältä osin täydennettävä. Täydennystä pyydettiin 19.3.2025. Täydennetty arviointiselostus toimitettiin ELY-keskukseen 16.4.2025.

3 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella ensimmäisen kerran ajalla 21.11.2024–19.1.2025 ja täydennetty arviointiselostus on ollut YVA-lain 20 §:n mukaisesti kuulutettu ajalla 26.5.–24.6.2025. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/ASMKiviainespalveluKivimakiYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Sipoon kunnalle ja Porvoon kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen

esittämiseen on tiedotettu Sipoon Sanomissa, Uusimaa-lehdessä ja Borgåbladet-lehdessä julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa

- Sipoon kunta, Nikkilän kirjasto, SipooInfo, Pohjoinen Koulutie 2, 04130 Sipoo
- Porvoon kaupunki, Palvelupiste Kompassi, Rihkamatori B, 06101 Porvoo (ensimmäisen arviointiselostuksen nähtävilläolo)
- Porvoon kaupunki, Porvoo-Info, Lundinkatu 8 A, 06100 Porvoo (täydennetyn arviointiselostuksen nähtävilläolo)

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 3.12.2024 klo 17.30 osoitteessa Nikkilän juhlatalo, Vanha vesitorninmäki 1, Nikkilä, Sipoo. Yleisötilaisuuteen ei saapunut osallistujia. Täydennetyn arviointiselostuksen kuulutusaikana ei järjestetty erillistä yleisötilaisuutta.

4 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle seitsemän lausuntoa. Mielipiteitä ei annettu. Täydennetystä arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle neljä lausuntoa ja yksi mielipide.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/ASMKiviainespalveluKivimakiYVA. Verkkosivuilla julkaistuihin lausuntoihin on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteistä

Hankevaihtoehdot ja arvioinnin johtopäätökset

Hankkeen tavoitteita pidettiin myönteisinä erityisesti kiertotalouden edistämisen näkökulmasta. Uudenmaan maanlajitusalueiden lajityskapasiteetin lisääminen toiminnalle soveltuvilla alueilla nähtiin tarpeellisenä sekä nykytilanteessa että tulevaisuudessa.

Nähtiin, että arviointiselostus kattaa olennaiset vaikutukset, mutta tuotiin esiin myös puutteita arvioinneissa. Koettiin tarpeelliseksi arvioida

tarkemmin meluvaikutuksia ja hankkeiden yhteisvaikutuksia sekä huomioida paremmin Mossakärnsbackenin puron vesiensuojelu.

Vaihtoehtoista vaihtoehtoa VE 2 pidettiin parempana kuin vaihtoehtoa VE 1, koska vaihtoehdossa VE 1 pohjoisosan läjitykseen sisältyy suurempi riski maaperän painaumille ja maantäytön sortumavaara läpi kulkevaan puroon. Täydennetystä arviointiselostuksesta annetussa lausunnossa pidettiin vaihtoehtoa VE 2 parempana, koska sen vaikutukset alapuoliseen vesistöön arvioitiin pienemmiksi, ja toiminta-alueen ja Mossakärnsbackenin väliin jäisi enemmän puskurivyöhykettä.

Kannatettiin myös vaihtoehtoa VE 0, jonka mukaan hanketta ei toteuteta ja alue säilyy nykyisen kaltaisena. Perusteluna esitettiin hankkeen sijainti yleiskaavan MLY-alueella, eli metsätalousvaltaisella alueella, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä.

Katsottiin, että kiviaineksen otolla ja sen jälkeisellä läjityksen aiheuttamalla muutoksella on ennemminkin kohtalainen kielteinen vaikutus lähialueen pölyyn, meluun, rasettien raskaaseen liikenteeseen ja pintavesien kulkureitteihin ja sitä kautta ampumaratojen vesien tarkkailuun kuin arviointiselostuksessa esitetty arvio pienestä kielteisestä muutoksesta.

Melu, värinä ja ilmanlaatu

Lausunnoissa tuotiin esiin, ettei arvioinnissa ole otettu riittävästi huomioon, että hankkeen vaatima louhinta on pitkäaikaista ja sillä on kielteisiä vaikutuksia ampumaradan toiminnalle muun muassa pölyn, melun ja virkistyskäytön näkökulmasta.

Katsottiin, ettei melumallinnuksessa ole huomioitu SMY:n ampumaradan kivikorien melua heijastavaa vaikutusta eikä huomioitu, että louhinnasta ja murskauksesta aiheutuu kivikoreista huolimatta pöly- ja meluhaittaa ampumaradan käyttäjille. Lausunnoissa pidettiin tarpeellisena, että meluntorjuntatoimenpiteiden riittävyys arvioidaan mittaamalla.

Todettiin, että haettaessa lupaa kiviainestuetannolle tulee myös ampumaradan suuntaan esittää pölyn ja melun lieventämistoimenpiteitä ja niiden tarkkailusuunnitelmat. Toisaalta lausunnoissa tuotiin esille, että pölyhaittojen aistinvarainen tarkkailu on riittävää. Tarvittaessa pölyhaittoja tulee vähentää, mikäli niistä aiheutuu lähimmissä häiriintyvissä kohteissa haittaa.

Pinta-, pohja- ja talousvedet

Hankealueen poikki kulkeva Mossakärnsbackenin puro on luokiteltu Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) vuonna 2024 julkaistussa

metsätaloudelle herkkien vesistöjen paikkatietoaineistoissa metsätaloudelle erittäin herkäksi vesistöksi. Lausunnoissa katsottiin, että arviointiselostuksessa puron herkkyyttä ei ole tunnistettu. Todettiin, että purolla on erityisiä vesiin liittyviä arvoja, jotka voivat heikentyä metsätaloustoiminnasta. Puron vaikutusalueella on kiinnitettävä erityistä huomiota vesiensuojelun tehostamiseen. Esitettiin, että SYKE:n aineisto otetaan arvioinnissa huomioon ja arviointia tarkistetaan pintavesiin ja kalastoon kohdistuvien vaikutusten osalta.

Katsottiin, että YVA-selostuksessa ei ole riittävässä laajuudessa tuotu esiin toimenpiteitä, joilla puroon kohdistuvaa vesistökuormitusta vähennetään hankkeen rakentamisvaiheen alussa. Pohjoisen läjitysalueen toteuttaminen vaatii SMY:n ampumaradan hulevesireittiin muutoksia, joten toiminnalla on olennainen vaikutus alueen ampumaratojen pintavesien tarkkailupisteisiin ja -suunnitelmiin. Korostettiin, että alueelta purkautuvien vesien vesienhallintajärjestelyt on toteutettava jo hankkeen alussa. Läjitystoiminnan laskeutusaltaiden mitoituksella ja toteutuksella on suuri merkitys ympäristöhaittojen ehkäisyssä. Lisäksi läjitysalueiden pinta- ja suotovesien purkupaikat tulee toteuttaa niin, että puron perkaus hankkeen aiheuttamasta liettymisestä voidaan suorittaa hankealueella ja tarve ojanperkaustoimille olisi mahdollisimman vähäinen.

Täydennetyn arviointiselostuksen osalta todettiin, että täydennyksessä on tunnistettu ja arvioitu sekä louhinnasta että ylijäämämaiden läjityksestä aiheutuva keskimääräinen vuosittainen kiintoaine-, fosfori- ja typpikuormitus alapuoliseen vesistöön ennen vesien käsittelyä. Vesienkäsittelytoimenpiteet on esitetty seikkaperäisesti ja pidettiin tärkeänä, että ne toteutetaan, mikäli hanke etenee ympäristölupavaiheeseen. Altaiden, niskaojien ja tiestön perusparannuksen huolellinen suunnittelu katsottiin erityisen tärkeäksi vesistövaikutusten pienentämiseksi ja taimenkannan suojelemiseksi.

Jos läjitystä tehdään heikon kantavuuden alueella, on lupavaiheessa selvitettävä, onko alueella sulfidisavea, jolloin läjityksellä ja massanvaihdolla on suurempi vaara aiheuttaa pilaantumista hankealueen läpi kulkevassa purossa.

Lausunnoissa suositeltiin erämajan kaivon veden laadun tutkimista ennen toiminnan aloittamista, jotta saadaan lähtötieto veden laadusta, mikäli kaivossa havaittaisiin muutoksia hankkeen toiminnan johdosta.

Edellytettiin ottamaan haitallisten kielteisten vaikutusten lieventämistoimet asianmukaisesti huomioon jatkosuunnittelussa sekä lupakäsittelyssä.

Ekologinen verkosto, kasvillisuus ja eläimistö

Luonnonarvojen huomioon ottaminen nähtiin aiempaa tarpeellisempana, sillä ilmaston muuttuminen osaltaan heikentää lajiston mahdollisuuksia säilyä nykyisissä elinympäristöissään.

Tuotiin esiin, että hankealueen luoteispuolelle on maakuntakaavassa osoitettu viheryhteystarve, joka perustuu selvitykseen Uudenmaan ekologisista verkostoista (2018). Selvitys on mainittu lähtötietona myös arviointiselostuksessa, mutta selvityksen tuloksia ei ole huomioitu arvioinnissa. Selvityksessä on tunnistettu paitsi viheryhteystarve Savijärven ja Hinthaaran välille, myös alueen merkitys arvokkaana luontoalueena. Edellytettiin tarkistamaan vaikutuksia ekologiseen verkostoon Uudenmaan ekologisten verkostojen selvityksen tietojen pohjalta ja huomioimaan ne jatkosuunnittelussa.

Esitettiin huoli varsinkin laajojen ekologisten yhteyksien toimivuudesta. Arviointiselostuksessa toiminnan ajaksi on arvioitu noin kymmenen vuotta. Huomautettiin, että etenkin louhintahankkeet voivat helposti jatkaa pidempään, jolloin myös kielteiset vaikutukset varsinkin ekologiseen verkostoon korostuvat.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Arviointiselostuksen mukaan maisemalliset vaikutukset ovat molemmissa vaihtoehdoissa maaston muodon ja metsäisyyden takia vähäisiä, ja kohdistuvat hankkeen loppuvaiheeseen. Selostuksessa on esitetty tapoja vastaanottoalueen maisemointiin, kun lopulliset täyttötasot saavutetaan. Hankkeella ei lausunnoissa nähty erityistä vaikutusta kulttuuriympäristöön, ja esitetyjä maisemointitapoja pidettiin suositeltavina.

Maankäyttö ja kaavoitus

Todettiin, että maanläjitys ja louhinta on oikeusvaikutteisen Sipoon yleiskaavan 2025 vastaista. Hanke eroaa toiminnan laajuuden sekä laadun suhteen huomattavasti sellaisesta maankäytöstä, joka hankealuetta koskeva pääsääntöinen kaavamääräys (MLY) mahdollistaa ja on yleiskaavan merkinnän hengen vastainen. Lähtökohtaisesti arviointiselostuksessa esitetyle toiminnalle soveltuvat alueet on osoitettu yleiskaavassa maa-ainesten ottoalueina (EO).

Tuotiin esiin, että alueen hyödyntäminen esitettyyn käyttötarkoitukseen ja näin ollen hankkeen toteutuminen edellyttää yleiskaavan muutosta ja/tai asemakaavan laadintaa.

Liikenne ja väylät

Maantie 148 on osoitettu maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittäväksi tieksi. Arvioinnin mukaan hankkeen synnyttämä liikennemäärän kasvu suhteutettuna maantien 148 liikennemäärään ei ole merkittävä, ja sillä ei arvioida olevan erityisiä vaikutuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota lieventäviin toimenpiteisiin ja huolehdittava siitä, että maakunnallisesti merkittävän tien palvelutasoon ei tule heikennyksiä, ja että liikenneyhteydet ovat sujuvia ja turvallisia.

Huomautettiin, että hanke lisää raskasta liikennettä Suomen SMY:n alueella olevalle rasi-tietelle, mikä on sivuutettu kevyesti ympäristöarvioinnissa. Raskaan liikenteen ohituspaikkojen riittävyyteen rasi-tietellä ja odotus- ja pysäköintialueiden tarpeeseen Öljytien liittymän läheisyydessä tulee kiinnittää huomiota lupavaiheessa.

Todettiin, että maanajot ja siihen liittyvä raskas liikenne tukkii liikenteen ja aiheuttaa vaaratilanteita ajoittain jo nyt Öljytien johtuen lähialueen muista toimijoista. Pidettiin todennäköisenä, että tilanne tulee olemaan hyvin samankaltainen käsittelyssä olevan hankkeen liittymässä, jos odotus- ja pysäköintialueita ei suunnitella ja toteuteta huolellisesti. Katsottiin, että hankkeen raskaalla liikenteellä on kohtalainen kielteinen paikallinen vaikutus.

Lausunnoissa muistutettiin, että hankealueen maansiirto- ja louhintatyöt on suunniteltava ja toteutettava siten, että missään vaiheessa ei aiheudu haittaa tai vaaraa liikenneväylälle tai väylien käyttäjille. Jatkosuunnittelussa on huomioitava mahdollisten happamien sulfaattimaiden kaivutyöt ja kaivutöistä vapautuva hapan vesi, joka voi aiheuttaa korroosiota siltojen ja rumpujen rakenteisiin.

Edellytettiin laatimaan seuraavissa suunnitelmavaiheissa väyläalueilla sekä niiden rajalla ja läheisyydessä tehtäville toimenpiteille ja rakenteille suunnitelmat, joissa huomioidaan väyläalueet. Muistutettiin myös hankealueen kuivatuksen tärkeydestä ja ohjeistettiin kuivatuksen toteuttamista. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida Väyläviraston ohje teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelusta.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Lausunnoissa huomautettiin, että hankkeen yhteisvaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön muun muassa lähistön datakeskushankkeen ja voimalinjahankkeiden kanssa on jäänyt arvioimatta. Nähtiin tarpeellisenä tarkistaa ja täydentää yhteisvaikutusten arviointia.

Tuotiin esiin, että hanke tiivistää ympäristölle haitallisten toimintojen nauhaa ja kaventaa häiriölähteetöntä väliä Slåtlidenin murskaamoalueen ja ampumaratojen välillä, jolloin jokaisen oikeuden turvin hyödynnettävä maa-ala vähenee alueen läheisyydessä asuville tai vapaa-aikaa viettäville. Todettiin toisaalta, että melua ja ilmanlaatua heikentävien toimintojen sijoittuminen toistensa läheisyyteen keskittää koetut ongelmat, ja niitä on helpompi välttää.

Mielipiteessä tuotiin esille huoli uuden suunnitellun raideyhteyden Itäradan uudesta linjausvaihtoehdosta, joka sijoittuisi hankealueen pohjoisosan päälle. Todettiin, että hanke sijoittuu väärään paikkaan, koska se vaikeuttaa Itäradan mahdollista toteutusta ja liikenne hankealueelle edellyttäisi siltaa junaradan toteutuessa.

5 Arviointiselostuksen riittävyys ja laatu sekä laatijoiden pätevyys

Yhteysviranomainen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa:

ASM Kiviainespalvelu Oy:n Kivimäen maanlajitys- ja louhintahanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:n ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Arviointiselostuksessa on kuvattu arviointityötä tehneet henkilöt koulutustaustoineen ja työkokemuksineen. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen erillisselvitysten toteuttamiseen.

Arviointiselostuksessa on käsitelty vaikutusalueen herkkyyden ja muutoksen suuruuden kriteerit vaikutusteemoittain, mikä lisää arvioinnin läpinäkyvyyttä. Arvioinnin tulokset on koottu taulukkoon sekä kuvattu sanallisesti, mikä helpottaa vaihtoehtojen vertailua.

Arvioinnin mukaan molemmissa hankkeen toteutusvaihtoehdoissa VE 1 ja VE 2 on kaikissa vaikutuskohteissa vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Vaihtoehdon VE 0 osalta merkittävyys on vaikutuskohteesta riippuen neutraali tai vähäinen myönteinen. Arvioinnissa on kuulemispalautteen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun perusteella joitain puutteita, minkä vuoksi yhteysviranomainen on joidenkin vaikutusten osalta päättänyt arviointiselostuksessa esitetystä vaikutusten merkittävyydestä eri johtopäätökseen.

6 Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

Hankkeella ei yhteysviranomaisen arvion mukaan ole todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arvio on tehty huomioden arviointiselostuksessa sekä sen täydennyksessä esitetyt haittojen lieventämistoimenpiteet. Hankkeen ympäristövaikutuksia ei voida asiassa saatujen selvitysten perusteella ja esitetyt haittojen lieventämistoimenpiteet huomioon ottaen pitää todennäköisesti merkittävänä. Seuraavissa luvuissa yhteysviranomaisen ottaa kantaa hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin ja eri vaikutuslajien arvioinnin toteuttamiseen ja tuloksiin. Vaikutuslajikohtaiset perustelut vaikutusten merkittävyyteen on tarvittaessa esitetty päätelmässä kunkin vaikutuslajin kohdalla. Eri vaikutuslajien kohdalla mainitut asiat on huomioitava hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa.

Hankekuvaus ja vaihtoehdot

Selostuksen hankekuvausta on täsmennetty arviointiohjelmavaiheeseen verrattuna, kuten yhteysviranomaisen on edellyttänyt arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa. Hankekuvaukseen on lisätty kuvaus maa-ainesten otosta sekä ottomäärät, mutta yhteysviranomaisen pitää puutteena, että murskattavan maa-aineksen määrää ei ole eritelty. Lisäksi on tuotu esille maa-ainesten oton ja läjityksen vaiheistus. Hankealueen ympäristön nykytila on kuvattu arviointiselostuksessa riittävällä tarkkuudella.

Hanke käsittää myös muualta tuotavan louheen välivarastointia, seulontaa ja murskausta. Näiden maa-ainesten määrää ja siitä aiheutuvaa liikennesuoritetta ei ole arvioitu, vaan on todettu, että vastaanotettavan louheen määrä tarkentuu jatkosuunnittelussa ja lupavaiheessa. Yhteysviranomaisen pitää puutteena, että edes suuntaa antavaa arviota muualta tuotavan louheen määrästä ei ole esitetty, mikä aiheuttaa arviointiin epävarmuutta.

Hankkeen toteuttamiselle on esitetty vaihtoehtoja, ja selostuksessa on puutteista huolimatta pääosin arvioitu riittävästi näiden vaihtoehtojen vaikutuksia. Vaihtoehtoasettelu on muuttunut arviointimenettelyn aikana, ja arviointiohjelmavaiheessa esillä ollut laajempi täyttövaihtoehto on jäänyt selostusvaiheessa pois. Tämän seurauksena myös joidenkin mahdollisten ympäristövaikutusten merkittävyys, kuten rummun rikkoutumisesta aiheutuva tulvariski, on vähentynyt, mitä yhteysviranomaisen pitää hyvänä.

Arvioinnin lopputuloksena on todettu, että hankkeen toteutusvaihtoehdoissa ei ole vaikutusten suhteen merkittäviä eroja, koska

vaihtoehtojen sijainti ja maanlajitystä edeltävä louhinta ovat molemmissa vaihtoehtoissa sama, ja vaihtoehdot eroavat maanlajityksen osalta vain lajityksen alueellisen laajuuden ja pohjoisen täyttömäen korkeuden osalta. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän johtopäätökseen.

Hankkeen ympäristövaikutukset

Pintavedet

Yhteysviranomaisen toteaa, että täydennetyssä arviointiselostuksessa ylijäämämaiden lajityksestä ja louhinnasta aiheutuva haitta-ainepitoisuuksien lisäys Mossakärrsbäckenissä ja tämän vaikutuksia vesiympäristöön on arvioitu riittävästi ja tehdyt laskelmat on perusteltu hyvin. Selostuksessa on kuvattu hankkeessa käytettävät vesiensuojelurakenteet ja niiden mitoituslaskelmat. Rakentamisen aikaisia haitallisia vaikutuksia lievennetään muun muassa reunaojien suotopadoin sekä laskeutus- ja biosuodatusaltain. Hankealueella muodostuvien valumavesien vaikutuksia pintavesiin ja lieventämistoimenpiteiden riittävyttä on arvioitu myös rankkasadetilanteissa huomioiden ilmastomuutoksen vaikutus.

Pintavesivaikutukset on arvioitu molemmissa toteutusvaihtoehtoissa hankkeessa käytettävien vesiensuojelurakenteiden myötä vähäisiksi kielteisiksi. Yhteysviranomaisen pitää esitettyä johtopäätöstä oikeansuuntaisena. Yhteysviranomaisen korostaa, että vesiensuojelurakenteet tulee olla toteutettu ennen toiminnan aloittamista.

Arviointiselostuksessa on esitetty ehdotus hankkeen pintavesitarkkailusta. Yhteysviranomaisen katsoo, että ohjelmaan esitettyjen ympäristömuuttujien lisäksi näytteistä on analysoitava ainakin happipitoisuus ja hapen kyllästysaste, lämpötila, alumiinin pitoisuus sekä veden virtaama. Lupavaiheessa valvontaviranomaiselle tulee esittää selostuksessa kuvattua tarkempi vesistövaikutusten seurantaohjelma. Hankealueen maanrakennustöiden alkuvaiheessa näytteenottoa on syytä tehdä useammin, ainakin noin kerran kuukaudessa. Lisäksi vesienkäsittelyrakenteista lähtevän veden kiintoainepitoisuutta suositellaan seurattavaksi jatkuvatoimisella mittarilla. Vedenlaadun aistinvaraista seuranta tulee tehdä päivittäin käsittelyrakenteiden ja -toimenpiteiden toimivuuden varmistamiseksi, ja laadussa havaittuihin poikkeamiin tulee puuttua välittömästi. Etenkin sadetapahtumien ja ylivirtaamakauden aikana työmaavesien laatua on seurattava aktiivisesti päivittäin.

Yhteysviranomaisen tuo esille, että Suomen Metsästysyhdistys ry:n ampumaradan vesinäytepiste V1 on jäämässä hankkeen alle. Hankkeen pintavesiseurannan suunnittelussa on syytä huomioida mahdollisuus

yhteistarkkailuun tai yhteiseen näytenpisteeseen Suomen Metsästysyhdistys ry:n kanssa lupaviranomaisen kanssa sovittavalla tavalla.

Hankkeen vaikutuksia Mustijoen alaosan vesimuodostumaan sekä kalastoon on arvioitu riittävästi ja soveltuvilla menetelmillä. Johtopäätökset vaikutusten merkittävydestä ovat oikeansuuntaisia.

Pohjavedet ja maa- ja kallioperä

Hankkeesta aiheutuu suoria ja paikallisia vaikutuksia maa- ja kallioperään kiviaineksen louhinnan myötä. Alueen herkkyys on arvioitu vähäiseksi, koska alueella tai sen läheisyydessä ei ole geologisia tai muuten arvokkaita kohteita, eikä kallioperässä todennäköisesti ole tärkeitä mineraaleja. Louhinnalla ei myöskään arvioida olevan vaikutuksia pohjaveden määrään tai laatuun. On arvioitu, että topografian muutos voi aiheuttaa jonkin verran muutoksia pintavalunnan kautta kertyvässä pohjavedessä, mutta vaikutuksen arvioidaan olevan paikallinen. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan haitallista vaikutusta talousveden käyttöön kiinteistöillä, joilla pohjavettä käytetään talousvetenä.

Yhteysviranomainen katsoo arvioinnin johtopäätöksen olevan oikeansuuntainen, ja toteaa, että hankkeen vaikutuksia pohjaveteen sekä maa- ja kallioperään on arvioitu selostuksessa riittävästi.

Yhteysviranomainen suosittelee läheisen erämajan kaivon veden laadun tutkimista ennen toiminnan aloittamista, jotta lähtötieto veden laadusta ennen toiminnan aloitusta on olemassa.

Sulfaatti-/sulfidimaiden esiintymistä Mossakärresbäckenin alueella ei ole selvitetty tutkimuksin eikä niiden mahdollista esiintymistä ole huomioitu arvioinnissa eikä tunnistettu epävarmuustekijänä. Sulfaatti-/sulfidimaiden esiintyminen em. alueella tulee selvittää tutkimuksin ja huomioida tutkimusten tulokset jatkosuunnittelussa ja lupavaiheessa.

Hankealueesta ylävirtaan tehdyissä sedimenttitutkimuksissa on sedimentissä todettu lyijyä valtioneuvoston asetuksen 214/2007 mukaisen alemman ohjearvon ylittäviä pitoisuuksia. Tämän vuoksi hankealueen ojaaston haitta-ainepitoisuus ja pilaantuneisuus tulee selvittää ennen oja-alueelle tehtäviä kaivu- tai muita vastaavia toimenpiteitä.

Melu ja pärinä

Hankkeen merkittävin melulähde on kiviaineksen louhinta. Melun osalta vaihtoehtojen välillä ei ole merkittävää eroa, koska louhintamäärät ovat molemmissa vaihtoehdoissa samat.

Meluselvityksen mukaiset mallinnukset on tehty Datakustik CadnaA 2022 MR1 -mallinnusohjelmalla käyttäen yhteispohjoismaisia teollisuus-raideliikenne- ja tieliikennemelun laskentamalleja. Melutasojen arviointi perustuu melun leviämiseen ja vaimenemiseen 3D-maastomallissa. Mallinnuksissa on tarkasteltu toiminnan aiheuttamia keskiäänitasoja hankealueen ympäristössä.

Hankeen meluvaikutuksia on arvioitu mallintamalla toiminnasta aiheutuvaa melua eri vaihtoehtoissa, ilman meluntorjuntaa ja tarvittavan meluntorjunnan kanssa. Lisäksi laskennoissa on esitetty yhteismelutilanne, jossa on huomioitu Öljytien sekä Kilpilahden radan liikenteen aiheuttama melu. Kartoissa on esitetty aiempien selvitysten perusteella läheisten ampumaratojen toiminnan aiheuttamat melualueet, motocross- ja enduroradan sekä Slättilidenin kiviaineshankkeen melualue.

Meluselvityksessä esitetyt laitteiden melupäästötasot ja käyttötasot vastaavat pääosin muista vastaavista toiminnoista tehtyjä selvityksiä. Ainoastaan pyöräkuormaajan ja erityisesti kippauksen äänitehotasot poikkeavat jonkin verran alaspäin yleisestä tasosta. Kyseisillä toiminnoilla ja niiden aiheuttamilla melutasoilla ei kuitenkaan ole suurta merkitystä altistuvien kohteiden kannalta tai hankevaihtoehtojen vertailtavuuden kannalta. Melutaso voi kippauksissa muuttua ja poiketa laskennoissa käytetyistä tasoista johtuen käsiteltävän maa-aineksen laadusta. Karkea maa-aines (louhe) voi aiheuttaa hetkellisesti esitettyä voimakkaampaa melua. Asiaan tulee kiinnittää huomiota suunniteltaessa maa-ainesten sijoittamisalueita ja toiminta-aikoja. Kippausten ja pyöräkuormaajien melun osalta äänitehotasoja tulee tarkentaa lupavaiheessa ja esittää niistä mittausraportti tai vastaava selvitys.

Kuulemispalautteessa nousi esille mahdollinen SMY:n ampumaradan kivikoreista heijastuva meluvaikutus. Yhteysviranomaisen arvion mukaan kivikoreista ei aiheudu merkittävää melun heijastusvaikutusta.

Tehtyjä melutarkasteluja voidaan pitää hankkeen suunnitteluvaihe huomioiden riittävinä. Arviointiselostuksessa esitetyt arviot meluvaikutusten vaikuttavuudesta eri vaihtoehtoissa vaikuttavat oikean suuruisilta ja perustelluilta. Tarkastelut antavat riittävän kuvan siitä, miten vaihtoehdot poikkeavat toisistaan ja millä keinoilla melun aiheuttamia haittavaikutuksia voidaan lieventää niin, että melu ei ylitä ohjearvoja altistuvissa kohteissa. Esitettyjen selvitysten perusteella meluntorjuntatoimet ovat välttämättömiä. Selostuksessa vaihtoehtojen meluvaikutusten vertailua ja merkittävyyttä käsittelevässä taulukossa olisi ollut hyvä mainita, että melun ohjearvot saavutetaan vain meluntorjuntatoimilla. Koska alueen ympäristöön leviää melua muista toiminnoista, ei hankkeesta aiheutuvan melun vaikutusta alueen

ääniympäristöön voidaan kuitenkin pitää merkittävänä, vaikka se lisää ja muuttaa alueen melutasoa.

Lupavaiheessa tulee varmistaa, että tarvittava meluntorjunta on mitoitettu ja sijoitettu oikein, jotta melutason ohjearvot eivät ylitä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.

Hankkeen aiheuttamia värinävaikutuksia on arvioitu YVA-vaiheeseen nähden riittävästi. Hankkeen värinävaikutusten ei arvioida olevan merkittäviä. Värinävaikutukset kohdistuvat erilaisiin rakenteisiin, kuten kivitöihin tai kaasuputkeen. Näihin kohteisiin kohdistuvat haitalliset värinävaikutukset tulee estää riittävällä suunnittelulla hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Pöly ja ilmanlaatu

Hankkeen vaikutuksia pölyn määrään ja leviämiseen on arvioitu asiantuntija-arviona aikaisempia kokemuksia ja seurantatietoja hyödyntäen. Lisäksi arvioinnissa on käytetty apuna kokemuksia läheisen ampumaradan meluvallien rakentamisesta, jonka vaikutukset ovat hyvin samanlaisia kuin nyt käsiteltävä maanläjitystoiminta. Arviointiselostuksen mukaan vallien rakentamisesta ei ole tiettävästi aiheutunut valituksia pölyvaikutuksista. Pienhiukkasten osalta muualla tehtyjen laskentamalliin perustuvien tarkastelujen perusteella vuorokauden keskimääräiset PM10-pitoisuudet rajoittuvat 100–200 metrin etäisyydelle toiminta-alueesta ja vuosikeskiarvon mukaisen alueen laajuus on vielä selvästi pienempi. Pienhiukkasten lisäksi pölyn ei oleteta myöskään leviävän lähimpiin altistuviin kohteisiin, vaan vaikutukset rajoittuvat pääosin hankealueelle ja sen välittömään läheisyyteen.

Hankkeen vaikutusten merkittävyyttä alueen ilmanlaatuun ja pölyhaittoihin pidetään molempien vaihtoehtojen osalta vähäisinä kielteisinä. Tehtyä tarkastelua voidaan pitää riittävänä, huomioiden hankealueen sijoittuminen ja altistuvien kohteiden sijoittuminen ja määrä. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi on myös oikealla tasolla. Vaikka pölyhaittojen ei arvioida ulottuvan lähimpään asutukseen, tulee pölynhallintaan kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota, jotta hankkeesta ei aiheudu pölyhaittaa läheiselle ampumaradalle eikä partiolaisten erämajalle. Yhteysviranomaisen kiinnittää myös huomiota arviointiselostuksen toteamukseen, että kohteessa tehdyn maastokäynnin perusteella partiolaisten erämajan ja hankealueen välillä on korkeahkojen maastonmuotojen lisäksi pölyä sitova metsäalue. Yhteysviranomaisen tarkastelun perusteella suurin osa metsästä on kuitenkin hakattu, joten metsän pölyä sitova vaikutus on merkittävästi pienentynyt.

Maankäyttö ja kaavoitus

Ohjelmalausunnossa yhteysviranomainen on huomauttanut ristiriidasta voimassa olevan yleiskaavan ja hankkeen välillä ja edellyttänyt, että arviointiselostuksessa tulee tutkia hankkeen yleiskaavan mukaisuus. Arviointiselostuksessa on esitetty, että maanlajitysalueen toiminta ei ole Sipoon yleiskaavan 2025 vastaista. Yhteysviranomainen ei yhdy arviointiselostuksessa esitettyyn arvioon, vaan katsoo, että hanke ei noudata kaikilta osin yleiskaavaa. Kaavassa osoitetun MLY-pääkäyttötarkoituksen määräyksen mukaan *”Merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouskäytössä olevia, pinta-alaltaan laajoja ja yhtenäisiä metsäalueita, jotka ovat seudullisen ekologisen verkoston kannalta merkittäviä. Alueita käytetään pääasiallisen käyttötarkoituksen lisäksi myös muihin tarkoituksiin, kuten maanviljelyyn, haja-asutusluontoiseen rakentamiseen ja loma-asumiseen”*. Laajamittaisen maanlajityksen ja louhinnan ei voida katsoa olevan määräyksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaista eikä myöskään määräyksen tarkoittamaa pääasiallisen tarkoituksen lisäksi sallittavaa muuta käyttötarkoitusta. Kaavamääräyksessä on lisäksi edellytetty, että *”Alueen säilyminen yhtenäisenä tulee turvata välttämällä alueen pirstomista muulla maankäytöllä siten, että syntyy alueen kokoon nähden vaikutuksiltaan laaja-alaista, pysyvää tai muuta merkittävää pitkäkestoista haittaa”*. Toiminnan voidaan katsoa pirstovan aluetta eikä haitan voida katsoa olevan lyhytaikaista. Hankkeen lähialueilla on painetta rakentamiselle sekä Sipoon että Porvoon puolella ja siksi tarve viheryhteyksien toteutumisen tarkastelulle alueella korostuu.

Edellä mainituista syistä yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen toteuttaminen edellyttää tarkempaa maankäytön suunnittelua. Ohjelmalausunnossa edellytettiin, että arviointiselostuksessa tulee arvioida mahdollisen yleiskaavamuutoksen tai asemakaavan laatimisen, poikkeusluvan tai suunnittelutarveratkaisun tarve. Selostuksessa on asiasta todettu vain, että hanke ei ole yleiskaavan vastainen. Ennen hanketta edellyttävien lupien hakemista tulee selvittää ja varmistaa millä menettelyllä hanketta on mahdollista edistää.

Luonnonsuojelu

Hankealueen luontoarvot on selvitetty vuosien 2022 ja 2023 aikana tehdyillä maastoinventoinneilla. Selvityksissä on huomioitu alueen luontotyytit, kasvillisuus ja huomionarvoinen eläinlajisto. Selostuksessa on myös arvioitu hankkeen vaikutukset eläinten liikkumiseen ja ekologiin yhteyksiin yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon mukaisesti. Yhteysviranomainen katsoo, että tehdyt selvitykset on laadittu asianmukaisesti ja riittävällä tarkkuudella. Alue on kauttaaltaan

metsätaloudellisesti käsiteltyä, eikä selvityksissä ole todettu huomionarvoisia luontotyyppi- tai lajiesiintymiä.

Hankkeesta on arvioitu aiheutuvan vähäinen kielteinen vaikutus ekologisen yhteyden toimintaan ja jossain määrin alueen halki kulkevan puron alajuoksun vedenlaatuun, joka voi vaikuttaa Porvoon puolella olevaan Mossakärrsbäckenin taimenkantaan. Hankkeen vaikutukset luonnonarvoihin ja suojelukohteisiin on arvioitu kokonaisuutena vähäisiksi. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen luontovaikutukset on arvioitu pääosin asianmukaisesti. Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin voivat kuitenkin olla arvioitua merkittävämmät. Koska hankkeen toteuttaminen edellyttää yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan kaavatilanteesta johtuen tarkempaa maankäytön suunnittelua, voidaan ekologisten yhteyksien toimivuutta tarkastella samassa yhteydessä.

Hankealue sijaitsee Porvoon puolella vireillä olevan Kilpilahden, Kulloon ja Mickelsbölen osayleiskaava-alueen välittömässä läheisyydessä. Osayleiskaavan luontoselvityksen mukaan hankealueen läheisyydessä olevalla kohteella P-12 Slåtlidenin metsäalue on havaittu kirjoverkkoperhosta. Hankealueelta tehdyissä selvityksissä kirjoverkkoperhosta ei ole havaittu, mutta havaintoja on tehty samanlaisessa elinympäristössä lentävästä ratamoverkkoperhosta ja osa alueesta on todettu myös kirjoverkkoperhoselle soveltuvaksi. Kun otetaan huomioon kirjoverkkoperhosen esiintyminen lähialueilla sekä vuosittaisesta vaihtelusta johtuvat erot lajiesiintymien määrässä, on mahdollisuus lajin esiintymiseen myös hankealueella olemassa. Jatkosuunnittelun yhteydessä on tehtävä lisäselvityksiä kirjoverkkoperhosen esiintymisestä alueella, jotta lajin mahdollisia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei heikennetä tai hävitetä.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Arviointiselostuksessa on todettu asianmukaisesti, että hankealueella ei ole arvokkaita kulttuuriympäristöjä tai maisema-alueita. Vaikutukset aiheutuvat erityisesti pinnanmuotojen muutosten kautta. Hankkeen vaikutukset on kuvattu asianmukaisesti, ja arvion perusteella hankkeella ei ole vaikutusta lähiseudun kulttuuriympäristöihin tai maisemaan. Paikallisesti maanpinnan nouseminen on havaittavissa, mutta reuna-alueiden puusto lieventää vaikutusta. Tulevaisuudessa läjityksen maisemoinnilla ja muilla hoitotoimenpiteillä, kuten metsittämisellä, vaikutusta on mahdollista entisestään lieventää.

Liikenne ja väylät

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen suurin kokonaisliikennemäärä syntyy, kun hankealueen pohjoisosan louhinta on saatu päätökseen ja se

on kokonaisuudessaan läjitystoiminnassa, minkä lisäksi eteläosassa sekä louhitaan että läjitetään maa-ainesta samanaikaisesti. Arvion mukaan liikennettä syntyy enimmäistilanteessa noin 70–130 ajotapahtumaa vuorokaudessa. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan luku ei kuitenkaan sisällä arviota hankealueelle muualta käsiteltäväksi tuotavien kiviainesten liikennemäärästä, mikä aiheuttaa arviointiin epävarmuutta.

Arvioinnin mukaan maantien 148 (Öljytie) poikkileikkaus on nykytilanteessa hieman alimitoitettu suhteessa siihen kohdistuvaan liikennemäärään ja vallitsevaan nopeusrajoitukseen, ja hankkeen aiheuttama liikenne nostaa tien liikennemäärää edelleen. Hankkeen aiheuttaman liikennemäärän kasvun suhteutettuna maantien 148 liikennemäärään ei kuitenkaan arvioida olevan merkittävä hankealueen kohdalla. Arvioinnissa on huomioitu myös hankealuetta ympäröivien luvitettujen hankkeiden liikennevaikutukset. Selostuksen mukaan onnettomuusriskiä voidaan pienentää maantien 148 liittymän kanavoinnilla tai päätien nopeusrajoituksen laskulla, mikäli hankkeen liikennemäärä kasvaa merkittävästi arvioitua suuremmaksi.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on käsitelty liikenteellisiä vaikutuksia asianmukaisesti ja riittävästi. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee varmistaa, että maantien 148 palvelutasoon ei tule heikennyksiä, ja että liikenneyhteydet ovat sujuvia ja turvallisia. Raskaan liikenteen ohituspaikkojen riittävyyteen SMY:n alueella sijaitsevalla rasi-tiellä tulee kiinnittää huomiota. Hankkeen rakentamisen aikana on toimittava siten, että maantielle 148 ei liikenteen mukana kulkeudu maa-ainesta.

Hankkeen louhinta- ja maansiirtotyöt on suunniteltava ja toteutettava siten, että missään vaiheessa ei aiheudu haittaa tai vaaraa liikenneväylille ja liikennöinnille, väylien käyttäjille, väylien vakavuudelle tai kunnolle eikä kunnossapidolle. Louhinta tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että kappaleiden sinkoutumisvaaraa ympäristön väylille ei voi aiheutua. Seuraavissa suunnitteluvaiheissa tulee laatia suunnitelmat väyläalueilla sekä niiden läheisyydessä tehtäville toimenpiteille ja rakenteille. Jatkosuunnittelussa on huomioitava myös mahdollisten happamien sulfaattimaiden kaivutyöt ja kaivutöistä vapautuva hapan vesi, joka voi aiheuttaa korroosiota siltojen ja rumpujen rakenteisiin.

Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida Väyläviraston ohje 5/2013 ”Teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelu”. Hankkeen suunnittelussa tulee huomioida myös muut Väyläviraston arviointiselostuksesta antamassa lausunnossa (17.1.2025) esille tuodut asiat.

Ilmasto

Arvioinnissa on pääosin huomioitu olennaisimmat ilmastovaikutukset hankkeen elinkaaren ajalta ja tunnistettu niistä merkittävimmät. Suurin osa hankkeen ilmastovaikutuksista muodostuu alueen rakentamisesta ja esirakentamisesta, massojen kuljetuksesta ja läjityksen työmaatoiminnoista sekä puuston ja maaperän hiilensidonnan menettämisestä. Selostuksessa on tuotu selkeästi esiin osa lähtötiedoista ja menetelmistä. Kuitenkin menetelmiin ja laskentaan sisältyvät oletukset jäävät osittain epäselviksi ja vaillinaisiksi perustelujen osalta.

Selostuksessa on kerrottu, että ennen maa-aineksen vastaanottoa alueelta louhitaan hyötykäyttöön kiviainesta läjitystilavuuden kasvattamiseksi. Selostuksesta ei käy ilmi, onko alueen esirakennustöiden suhteen otettu huomioon myös louhinnan, murskauksen ja räjäytystöiden aiheuttamat päästöt, kuten on edellytetty ohjelmalausunnossa.

Ylijäämämaiden kuljetusten hiilidioksidipäästöjen laskentaan on selostuksen mukaan käytetty "Liikenteen perusennuste 2021" -dokumenttia. Dokumentin soveltuvuutta on vaikea arvioida, koska se ei ole julkinen eikä käytettyä päästökerrointa ole kerrottu. Laskentamallin valinnan perusteet ja sen sisältö jäävät epäselviksi. Lisäksi selostuksen perusteella saa kuvan, että kuljetuksissa on otettu huomioon pelkästään ylijäämämaiden kuljetukset. Välivarastointiin liittyvien kuljetusten ja massojen siirtelyn päästöjä työmaalla ei ole ilmeisesti otettu huomioon, vaikka sitä on edellytetty ohjelmalausunnossa. Annettujen tietojen perusteella ja verrattuna Syken CO2 data -palvelun päästökertoimiin vaikuttaa siltä, että liikenteen päästöt on arvioitu liian alhaisiksi.

Jätelain (646/2011) 8 §:n etusijajärjestyksen ja kiertotalouden periaatteiden mukaisesti tulisi kiinnittää huomiota, että alueelle läjitetään suunnitelmien mukaan ensisijaisesti vain rakentamiseen kelpaamattomia ylijäämämaita pääkaupunkiseudulta. Kaikessa toiminnassa tulisi ensisijaisesti ehkäistä jätteen syntymistä ja edistää materiaalien kierrätettävyyttä. Jos alueelle läjitetään rakentamiseen soveltuvia maamassoja väliaikaisvarastoon, tulisi pyrkiä siihen, että maamassoja ei kuljeteta pitkiä matkoja välivarastoon, vaan ne pyritään hyödyntämään mahdollisimman lähellä syntypaikkaa.

Hankkeen ilmastovaikutusten suuruuden on todettu olevan molemmissa toteutusvaihtoehdoissa vähäinen kielteinen hankkeen aikana.

Yhteysviranomaisen yhtyy tähän johtopäätökseen. Selostuksessa on verrattu rakentamisen päästöjä Sipoon ja Helsingin kaupungin päästöihin ja on todettu, että vaihtoehtojen kielteisillä ilmastovaikutuksilla ei ole merkittävää vaikutusta alueellisten päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen. Tähän vertailuun olisi ollut hyvä ottaa mukaan kaikki

hankkeesta aiheutuvat ilmastopäästöt, ei vain rakentamisen päästöt. Esimerkiksi kuljetusten päästöt muodostavat annettujen tietojen perusteella rakentamiseen verrattuna suuremman osan hankkeen päästöistä. Annettujen tietojen perusteella tämä ei kuitenkaan olisi muuttanut johtopäätöstä ilmastovaikutusten merkittävydestä, eikä vaikutus tarkasteltujen kaupunkien ilmastotavoitteiden saavuttamiseen ole merkittävä.

Selostuksessa on nostettu esiin hyviä ilmastohaittojen lieventämiskeinoja, kuten puuston istuttaminen hiilinielujen ja -varastojen palauttamiseksi alueelle maanläjitystoiminnan jälkeen, mutta ei ole kerrottu onko niiden toteuttamiseen sitouduttu. Hankkeen haitallisten vaikutusten lieventämisen osalta on lisäksi olennaista minimoida kuljetusten ja työmaakoneiden päästöt optimoimalla kuljetusketjut ja valitsemalla kuljetusvaihtoehdoista vaikutuksiltaan pienin. Lisäksi tulisi selvittää mahdollisuuksia vaihtaa kuljetuksissa diesel vähäpäästöisempään vaihtoehtoon ja käyttää vähäpäästöisempiä räjähteitä.

Vaihtoehdolla VE 0 ei lähtökohtaisesti katsota olevan ilmastovaikutuksia, eikä sen osalta tarvitse laskea tai kohdistaa ilmastopäästöjä.

Yhteisvaikutukset

Yhteysviranomaisen edellytti arviointiohjelmalausunnossaan täsmentämään selostukseen, mitä hankkeita yhteisvaikutusten arvioinnissa yksiselitteisesti huomioidaan. Arviointiselostuksessa hankkeet on listattu ja esitetty kartalla.

Yhteysviranomaisen katsoo, että yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on huomioitu asianmukaisesti. Kuulemispalautteessa nostettiin esille hankkeen lähelle suunniteltu datakeskushanke sekä voimalinjahankkeet, joita ei ollut huomioitu yhteisvaikutusten arvioinnissa. YVA-lain mukaan arviointiselostuksessa on kuvattava hankkeen todennäköisesti merkittävät yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Hyväksytyillä hankkeilla on viitattu hankkeisiin, joilla on jokin viranomaispäätos, joten vasta suunnitteilla olevat hankkeet eivät ole sellaisia, joita voidaan YVA-lain näkökulmasta edellyttää huomioitavaksi yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Yhteysviranomaisen nostaa esiin, että yksi suunnitteilla olevan Itäradan vaihtoehtoista linjauksista kulkee hankealueen läpi. Itärata on Keravalta Porvoon kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean liikenteen rata. Kyseinen linjausvaihtoehto on uusi ja lisätty suunnitelmiin, kun Lentorata muutti omaa linjaustaan keväällä 2025. Itärata-hanketta ei ole ollut mahdollista huomioida tämän hankkeen arviointia tehtäessä.

Tarvittavat suunnitelmat, luvat ja päätökset

Arviointiselostuksessa on tunnistettu, että hankkeen kiviaineksen otto edellyttää maa-aines- ja ympäristölupaa. Selostuksen mukaan hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä selvitetään, voiko ympäristölupa olla yhteinen maa-ainesten otolle ja läjitykselle. Yhteysviranomainen toteaa, että vastaavissa hankkeissa lupa on tyypillisesti käsitelty maa-ainelain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaisena yhteiskäsittelylupana. Koska hanke käsittää myös huomattavan määrän maa-ainesten loppusijoittamista, toimii lupaviranomaisena Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

7 Hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavaa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaissa on lisäksi tarkemmat säännökset arvioinnin huomioon ottamisesta.

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja lupavaiheessa tulee huomioida erityisesti seuraavat asiat:

- Arviointiselostuksessa esitetyt vesiensuojelurakenteet tulee olla toteutettuna ennen toiminnan aloittamista.
- Lupavaiheessa valvontaviranomaiselle tulee esittää selostuksessa kuvattua tarkempi vesistövaikutusten seurantaohjelma.
- Sulfaatti-/sulfidimaiden esiintyminen Mossakärnsbäckenin alueella tulee selvittää tutkimuksin ja huomioida tutkimusten tulokset jatkosuunnittelussa ja lupavaiheessa.

- Hankealueen ojaston haitta-ainepitoisuus ja pilaantuneisuus tulee selvittää ennen oja-alueelle tehtäviä kaivu- tai muita vastaavia toimenpiteitä.
- Karkean maa-aineksen (louhe) käsittelystä voi hetkellisesti aiheutua esitettyä voimakkaampaa melua, mikä tulee huomioida suunniteltaessa maa-ainesten sijoittamisalueita ja toiminta-aikoja. Kippausten ja pyöräkuormaajien melun osalta äänitehotasoja tulee tarkentaa lupavaiheessa ja esittää niistä mittausraportti tai vastaava selvitys.
- Lupavaiheessa tulee varmistaa, että tarvittava meluntorjunta on mitoitettu ja sijoitettu oikein, jotta melutason ohjearvot eivät ylitä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.
- Hankealueen ympäristössä oleviin värinäherkkiin kohteisiin (kivikorit, kaasuputki) kohdistuvat haitalliset värinävaikutukset tulee estää riittävällä suunnittelulla hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.
- Lupavaiheessa pölynhallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta hankkeesta ei aiheudu pölyhaittaa läheiselle ampumaradalle.
- Ennen hanketta edellyttävien lupien hakemista tulee selvittää ja varmistaa millä kaavamenettelyllä hanketta on mahdollista edistää.
- Hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä on tehtävä lisäselvityksiä kirjoverkkoperhosen esiintymisestä hankealueella, jotta mahdollisia lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei heikennetä tai hävitetä.
- Raskaan liikenteen ohituspaikkojen riittävyyteen SMY:n alueella sijaitsevalla rasiitietä tulee kiinnittää huomiota.
- Hanke on toteutettava siten, että maantielle 148 ei kulkeudu liikenteen mukana maa-ainesta.
- Seuraavissa suunnitteluvaiheissa tulee laatia suunnitelmat väyläalueilla sekä niiden läheisyydessä tehtäville toimenpiteille ja rakenteille. Hankkeen suunnittelussa tulee huomioida myös muut Väyläviraston arviointiselostuksesta antamassa lausunnossa (17.1.2025) esille tuodut asiat.

8 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/ASMKiviainespalveluKivimakiYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa.

9 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 11 400 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14–23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä. Linkki myyntilaskutusta koskevaan oikaisuvaatimusohjeeseen: <https://www.keha-keskus.fi/tehtavat-ja-palvelut/oikaisuvaatimus-ja-muutoksenhaku>

10 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025 2 §.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Reetta Suni ja ratkaissut ylitarkastaja Erika Heikkinen.

4.7.2025

UUDELY/4010/2023

Jakelu

Hankkeesta vastaava

Tiedoksi

Lausunnon antajat

Tämä asiakirja UUELY/4010/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/4010/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Suni Reetta 04.07.2025 09:01

Ratkaisija Heikkinen Erika 04.07.2025 09:04